

Inspeksjonsrapport

2012.004.U.KLIF

Xstrata Nikkelverk AS
Postboks 604
4606 KRISTIANSAND

Inspeksjon ved Xstrata Nikkelverk AS

Dato for inspeksjonen: 9. mars 2012
Rapportnummer: 2012.004.U.KLIF
Saksnr.: 2011/16

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten:
Hege Stubberud
Björg Kari Haugland

Fra Klima- og forurensningsdirektoratet:
Inger Marie Haaland
Kenny Macrae

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler avvik som ble avdekket hos Xstrata Nikkelverk AS på inspeksjonen den 9. mars 2012. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Klima- og forurensningsdirektoratet avdekket 2 avvik under inspeksjonen.

- Xstrata Nikkelverk har hatt et ulovlig utslipp av metallholdig vann fra KL-hallen over flere dager i februar 2012.
- Xstrata Nikkelverks risikovurdering for KL-hallen var ikke oppdatert, og risikoreduserende tiltak var ikke iverksatt.

Klima- og forurensningsdirektoratet ser alvorlig på avvik 1 og 2 da dette førte til betydelig utslipp av metallholdig vann i sjøen utenfor fabrikkområdet. Avvikene er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Xstrata Nikkelverk AS må sende en skriftlig bekreftelse innen 3. september 2012 på at avvik 2 er rettet. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 2.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift.

27.juni.2012 Kenneth Macrae

dato

kontrollør

Klima- og forurensningsdirektoratet

Einar Knutsen

seksjonssjef

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr. (underenhet): 871685762	Eies av: 911575787
Besøksadresse: Vesterveien 31, 4613 Kristiansand	Telefon: 38 10 10 10
Bransjenr. (NACE-kode): 24.450 - Produksjon av ikke-jernholdige metaller ellers	E-post: post@xstratanickel.no

Kontrollert anlegg

Navn: Xstrata Nikkelverk AS	Anleggsnr.: 1001.0099.01
Kommune: Kristiansand	Anleggsaktivitet: Metallurgisk industri
Fylke: Vest-Agder	Risikoklasse: 1
Tillatelse gitt: 18.12.2003	Tillatelse sist oppdatert: 20.12.2010

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Denne inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av Forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen gjennomføres for å følge opp virksomhetens melding om metallholdig utslipp til sjø.

Inspeksjonstema

- internkontroll
- risikovurdering

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Xstrata Nikkelverk AS plikter snarest å rette opp avvik 2 som er beskrevet i denne rapporten. For at Klima- og forurensningsdirektoratet skal kunne avslutte saken, må Xstrata Nikkelverk AS innen 3. september 2012 sende en skriftlig bekreftelse med dokumentasjon som viser at avviket er rettet.

Vi ser alvorlig på avvikene som ble avdekket i denne inspeksjonen. Gjennomføringen av tiltakene kan derfor bli fulgt opp ved ny kontroll utenom ordinær kontrollfrekvens.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (postmottak@klif.no) til Klima- og forurensningsdirektoratet v/Kenneth Macrae.

4. Pålegg om opplysninger/undersøkelser

Xstrata Nikkelverk AS må sende Klima- og forurensningsdirektoratet følgende opplysninger innen 3. september 2012 jf. forurensningsloven §§ 49 og 51.

- Utredning av miljøkonsekvensen for utslippet til sjø.
- Xstrata Nikkelverks kriterier for oppdatering /endringer av risikovurderinger.
- Tilstanden på beredskapstankene der metallholdigvann ble lagret etter utslippet.
-Plan for tømning dersom tankene fortsatt inneholder metallholdig vann.
- Tilstanden på den gamle septiktanken som ble brukt for å samle opp sigevannet.
-Redegjørelse om denne fortsatt benyttes eller ikke.

Klageadgang

Dere har rett til å klage på pålegget om opplysninger innen tre dager etter at dere har mottatt pålegget jf. forvaltningsloven § 14. En eventuell klage kan fremsettes både skriftlig og muntlig. Klagen skal angi den eller de endringer som ønskes. Klagen skal begrunnes og skal sendes til Klima- og forurensningsdirektoratet.

5. Varsel om tvangsmulkt

Klima- og forurensningsdirektoratet varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt jf. forurensningsloven § 73 dersom;

- vi ikke har mottatt en skriftlig bekreftelse som dokumenterer at avvik 2 er rettet innen 3. september 2012.
- vi ikke har mottatt de pålagde opplysningene innen 3. september 2012.

Tvangsmulkten vil påløpe dersom vi ikke har mottatt en bekreftelse på at avviket er rettet og de pålagte opplysninger er mottatt innen 4 uker etter at vedtaket om tvangsmulkt ble fattet.

En eventuell tvangsmulkt vil være på kr. 20 000.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Klima- og forurensningsdirektoratet innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

6. Gebyr for virksomhet med tillatelse

Virksomheten skal betale gebyr for kontrollen jf. forurensningsforskriften § 39-6. Xstrata Nikkelverk AS er i tillatelsen plassert i risikoklasse 1. Dette betyr at dere skal betale kr. 20 000 i gebyr for den gjennomførte inspeksjonen. Vi vil ettersende faktura.

Klima- og forurensningsdirektoratet viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

7. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Klima- og forurensningsdirektoratets postjournal på www.klif.no jf. Offentleglova §3.

Kopi av rapporten sendes også til:

- Fylkesmannen i Vest-Agder ved miljøvernavdelingen
- Kristiansand Kommune

8. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1:

Xstrata Nikkelverk har hatt et ulovlig utslipp av metallholdig vann fra KL-hallen over flere dager i februar 2012.

Avvik fra:

Forurensningsloven § 7 første ledd

Kommentarer:

I følge Forurensningsloven § 7, første ledd må ingen ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9 eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11.

Xstrata Nikkelverk har hatt et betydelig utslipp av metallholdig vann fra KL-hallen der klorluteautoklav (KLA)-slam lagres. KLA-slam er produsert under utvinning av nikkel fra nikkelmatter. Xstrata Nikkelverk anslår at det er sluppet ut mellom 300-350 kg Ni, 200-250 kg Cu og 20-25 kg Co til sjøen ved industriområdets østre kai. Mengde metall som er sluppet ut er etter deres vurdering grovt estimert og usikkert. Utslipet til sjø antas av virksomheten til å ha startet tidlig søndag 26. februar 2011, men dette er usikkert. Analyseresultater på mandag 27. februar viste at vannet ved østre kai hadde en forhøyd konsentrasjon av metaller. Analyser fra KL-hallen fra samme dag visste samme konsentrasjonsforhold av metaller i KL-hallen som ved østre kai. Dette ble brukt for å indentifisere KL-hallen som kilden for utslippet ved østre kai. Som følge at dette ble det satt i gang tiltak for å stoppe utslippet.

Årsak til utslippet skyldes sivevann som har samlet seg i KL-hallen over tid. Hallen er ikke utformet for at det skal kunne være et høyt vannivå og det er derfor etablert pumpe som skal ta unna innsig av vann. Svikt i pumpesystemet gjorde at vannivået steg. Fordi hallen var tettet for å beskytte KLA-slammet fra ytre atmosfære var det begrensede muligheter for inspeksjon. Vannet i hallen reagerte med KLA-slammet og vasket med seg metaller. Dette vannet har så blitt ledet til sjøen via gamle, ukjente, kloakkrør i grunnen.

Avvik 2:

Xstrata Nikkelverks risikovurdering for KL-hallen var ikke oppdatert, og risikoreduserende tiltak var ikke iverksatt.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5,2. ledd pkt. 6, 7 og 8

Kommentarer:

Endringer som følge av overfylling og tildekking av KL-hallen ble ikke risikovurdert.

Den opprinnelige risikovurderingen for KL-hallen hadde en vurdering av risiko for utslipp til sjø som følge av manglende drenering. De opprinnelige risikoreduserende tiltak var dreneringspumper og inspeksjon. Risikovurderingen for KL-hallen ble ikke oppdatert etter at det ble besluttet å overfylle og senere tildekke åpningen til KL-hallen med en presenning.

Xstrata hadde dermed ikke en oppdatert miljørisikovurdering som omfatter alle aktiviteter på bedriftens område, slik de er forpliktet til etter internkontrollforskriften § 5, 2.ledd, pkt. 6.

Virksomheten manglet et fungerende dreneringssystem for å ta unna vann i KL-hallen

Bedriften har på grunn av god tilgang til råvarer og redusert kapasitet i nedstrøms prosesser bygget opp et lager av KLA-slam. KLA-slammet lagres blant annet i KL-hallen. KL-hallen har et dreneringssystem, med pumpe og alarmer der tilsig av vann blir pumpet over til ekstraksjons prosessen der eventuelle løste metaller er utvunnet. Da det ble besluttet å overfylle KL-hallen med KLA-slam ble det lagt opp slanger til to pumper som skulle erstatte den opprinnelige dreneringspumpen. Disse pumpene ble aldri igangsatt.

Den opprinnelige dreneringspumpen ga en høytnivå- alarm den 11.oktober 2011. Alarmen ble kvittert ut uten videre oppfølging da man visste om overfyllingen. Dreneringspumpen sluttet senere å fungere slik at Xstrata ikke hadde noen sikringsystemer for å ta unna vann i KL-hallen.

Xstrata hadde ikke kartlagt og iverksatt risikoreducerende tiltak som for eksempel dreneringspumper og alarmsystemer. Videre har Xstrata ikke fulgt rutiner for å forebygge utslipp ved for eksempel å følge opp alarmer. Dette er avvik fra internkontrollforskriften § 5, 2. ledd pkt. 6 og 7.

KL-hallen ble ikke rutinemessig inspisert etter at åpningen ble tildekket.

KL-hallen ble tildekket med en presenning den 17.oktober 2011. Etter dette ble ikke KL-hallen rutinemessig inspisert. En ansatt tittet på eget initiativ inn en bakdør i KL-hallen på sine vakter. Lørdag 25.februar oppdaget den ansatte et vannspeil i KL-hallen som ikke var der forrige gang han tittet inn i hallen, to uker tidligere. Den ansatte begynte å gjøre klar slanger og pumper for å fjerne vann.

I henhold til internkontrollforskriften § 5.2 pkt. 7 skal virksomheten ha rutiner for å forebygge overtredelser av krav i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Kloakkrør som ledet utslippet til sjø var ukjent for Xstrata Nikkelverk

Gamle kloakkrør fra et tidligere tilfluktsrom ved KL-hallen var ukjent for virksomheten og ikke inkludert i tekniske tegninger (fra 1974 til 2012). Rørene var følgelig heller ikke inspisert eller risikovurdert. Det metallholdige vannet fra KL-hallen drenerte til disse gamle kloakkrørene og gikk videre via en gammel septiktank på kaien til sjøen.

Xstrata har ikke kartlagt i tilstrekkelig grad potensielle farer og problemer slik de er forpliktet til etter internkontrollforskriften § 5, 2. ledd pkt. 6.

9. Anmerkninger

Det er ikke gitt noen anmerkninger i forbindelse med inspeksjonen.

10. Andre forhold

Klif ble informert om Xstrata Nikkelverks situasjon med større tilgang på råvarer (nikkelmatter) enn de kunne ta inn i produksjonen. Klif ble også informert om overfylling med KLA-slam i KL-hallen og kommenterte at lagring av KLA-slammet ikke skulle medføre negativ påvirkning av ytre miljø (brev sendt 5.januar 2012, sak 2011/16).

Xstrata har i epost etter inspeksjonen informert om at en konsekvensutredning fra NIVA vil være klar i juni 2012 og vil bli oversendt Klif.

11. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall ([forurensningsloven](#)) med underliggende forskrifter
- korrespondanse mellom virksomheten og Klima- og forurensningsdirektoratet
- virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet
- tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Klima- og forurensningsdirektoratet
- Xstrata Nikkelverks "Redegjørelse for lekkasje av metallholdig løsning fra lagerhall til sjø i februar" sendt 29.mars 2012.